

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگردان: شهرام فلاح
ویراستاری و ارسال: نسرين معروفی
۱۵ اپریل ۲۰۲۳

شکست سیاست رژیم چنچ

از سرگیری روابط عربستان سعودی و سوریه مهر تأییدی است بر شکست سیاست رژیم چنچ غرب – همچنین المان – در خاورمیانه. سلطه غرب در این منطقه رو به زوال است.

یادداشت سردبیر:

گزارش حاضر از جرمن فارین پالیسی پیش از دیدار وزرای امور خارجه ایران و عربستان منتشر شده است. گزارش بازتابی از تحولات منطقه خاورمیانه در غرب را منعکس می کند. پرتال جرمن فارین پالیسی از جمله رسانه هائی است که رویکردی انتقادی نسبت به سیاست امپریالیستی و توسعه طلبانه غرب به طور کلی و المان به طور اخص را دنبال می کند. با این حال همین گزارش نیز نشان می دهد که در ارزیابی از تحولات منطقه خاورمیانه – و در این مورد ویژه، سوریه – تلقی حاکم در غرب اساس تغییر موازنه قوا را در ورود روسیه به عرصه جنگ داخلی در سوریه نسبت می دهد بی آن که به نقش ایران در حفظ نظام سوریه تا سال ۲۰۱۵ و ترغیب روسیه برای ورود به میدان نبرد اشاره ای داشته باشد. امری که می تواند به خطا در تحلیل و نتیجه گیری سیاسی از آن ناشی شود.

از سرگیری روابط عربستان سعودی و سوریه، پس از سال ها تنش و درگیری، مهر تأییدی است بر شکست سیاست رژیم چنچ غرب – همچنین المان – در خاورمیانه. سلطه غرب در این منطقه رو به زوال است. ۱۲ سال پیش، ایالات متحده آمریکا و قدرت های اروپائی تلاش کرده بودند تا اعتراضات علیه رئیس جمهور بشار اسد را جهت برقراری یک رژیم دست نشاندۀ پروغربی در دمشق سوق دهند. ایده های انتقال قدرت در سوریه پس از سرنگونی پیش بینی شده اسد ۱۱ سال پیش ترسیم شد. در آن زمان، به نقل از یکی از اعضای سرویس خارجی اطلاعات المان اذعان شد "ما می توانیم به ادای سهم خود برای سرنگونی رژیم اسد افتخار کنیم". آغاز استقرار نظامی روسیه در سوریه، در سپتمبر ۲۰۱۵، نقطه عطفی را رقم زد و اکنون، دولت های شبه جزیره عربستان – که زمانی هواداران پر و پا قرص غرب بودند و در صف بندی مبارزه برای سرنگونی اسد قرار داشتند – به موازات از سرگیری روابط عربستان سعودی و ایران شروع به عادی سازی روابط خود با سوریه کرده اند. سیاست آشتی در خاورمیانه با میانجی گری چین تحقق یافته و این نشانه پایان سلطه غرب بر این منطقه است.

روز پس از واقعه

بلافاصله پس از شروع قیام علیه رئیس جمهور بشار اسد در مارچ ۲۰۱۴، قدرت های غربی از جمله المان، به هدف جایگزینی اسد با یک رژیم دست نشاندۀ پرو غربی به کمک شورشیان در سوریه شتافتند. به نظر می رسد که غرب در اگست ۲۰۱۲ به هدف خود دست یافته است. به نقل از گرهارد شیندلر، رئیس سرویس اطلاعات فدرال المان BND اذعان شد "نشانه های زیادی دال بر این که مرحله نهائی رژیم فرا رسیده است، وجود دارد" [۱]. در آن زمان مؤسسه المانی امور بین الملل و امنیت SWP پروژه ای را تحت عنوان "روز پس از واقعه" در برلین به پایان رساند که طراحی آن چندین ماه به درازا کشید. در این پروژه تقریباً ۴۸ تن از نمایندگان اپوزیسیون سوری در تبعید با مشورت آژانس های دولتی المان برنامه هائی را برای انتقال قدرت سوریه پس از سرنگونی پیش بینی شده اسد تدوین کرده بودند [۲]. در همان زمان، وزارت خارجه المان مشغول طراحی برنامه هائی برای "بازسازی اقتصادی" و "توسعه" سوریه پس از سرنگونی اسد در چارچوب اتحادیه گل و گشاد دولت ها (دوستان سوریه) با مشارکت ایالات متحده عربی بود [۳]. در همان زمان یکی از اعضای سازمان جاسوسی المان BND آشکارا به خود می بالید که "ما می توانیم به ادای سهم خود برای سرنگونی رژیم اسد افتخار کنیم" [۴].

رژیم چنچ، نه

خلاف پیش بینی BND، اسد در تابستان ۲۰۱۲ سقوط نکرد و توانست بر مسند قدرت در دمشق بماند. آغاز استقرار نظامی روسیه در سوریه، در سپتامبر ۲۰۱۵ نقطه عطفی را رقم زد. نیروهای نظامی مسکو نقش تعیین کننده ای در جلوگیری از سرنگونی اسد به ویژه توسط شبه نظامیان جهادی ایفاء کردند. در پی رویارویی کوتاه و شدید با ترکیه - که یک جت جنگنده ترکیه در ۲۴ نومبر ۲۰۱۵ یک هواپیمای جنگی روسیه بر فراز سوریه را سرنگون کرد- و پس از آن که نیروهای سوری با حمایت روسیه مجدداً حلب را فتح کردند، مسکو موفق شد- با همکاری نزدیک با ترکیه- تا مسیر اقدام [مشترک] را با طرد قدرت های غربی، به ویژه امریکا که تا آن زمان بر منطقه خاورمیانه تسلط داشت را تعیین کند [۵]. در حالی که روسیه به حمایت خود از اسد ادامه می دهد و ترکیه مناطق وسیعی را در شمال سوریه اشغال می کند [۶]، حضور نظامی ایالات متحده امروز به شمال شرق سوریه محدود شده است، جایی که آن ها به طور غیر قانونی- حدود ۹۰۰ سرباز را به صلاح دید خود و خلاف خواست دولت سوریه، مستقر کرده اند. نیروهای ویژه امریکا نیز در این منطقه فعالیت می کنند. هدف اعلام شده آن ها مبارزه با داعش است. اما در واقع، نیروهای امریکائی نیروهای پرو ایرانی را هدف حمله خود قرار می دهند و مانع از دسترسی دمشق به یک میدان نفتی بزرگ می شوند که طبق آن چه گزارش شده، از آن جا به نفع خود بهره برداری می کنند [۷].

بازگشت سوریه

در همین حال، کشورهای شبه جزیره عربستان شروع به تغییر مسیر روابط خود با سوریه کرده اند. این در حالی است که، در ابتداء، یعنی قبل از آغاز سال ۲۰۱۱، آن ها در صف بندی غرب قرار گرفته بودند و سرنگونی اسد را ترویج کردند- از جمله حمایت از شبه نظامیان جهادی- اکنون آن ها مسیر خود را تغییر می دهند. امارات متحده عربی UAE اولین کشوری است که در این مسیر گام هائی را بر می دارد. قبل از پایان ۲۰۱۸، آن ها عادی سازی روابط دیپلماتیک خود را با دمشق - به رغم فشارهای گسترده، که مخصوصاً از جانب ایالات متحده اعمال می شد، آغاز کردند. در حالی

که اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا تلاش جدیدی را جهت سرنگونی اسد- با اعمال تحریم های ظالمانه علیه سوریه [۸] آغاز کردند- اماراتی ها در همان مسیر خود باقی ماندند.

در نوامبر ۲۰۲۱، وزیر امور خارجه امارات برای اولین بار از زمان آغاز جنگ داخلی به دمشق سفر کرد. در مارچ ۲۰۲۲، اسد برای اولین بار از امارات متحده عربی بازدید کرد. واشنگتن با گفتن این که این امر "شدیداً ناامید کننده" است به این اقدام اعتراض کرد، با این حال نتوانست ابوظبی را متقاعد کند تا مسیر خود را در جهت گسترش همکاری با سوریه تغییر دهد [۹]. در ۱۹ مارچ، حاکم امارات، شیخ محمد بن زاید آل نهیان، به طور بسیار تشریفاتی از اسد در ابوظبی استقبال کرد. او خاطر نشان کرد "سوریه مدت زمانی طولانی از برادرانش دور بوده است و اکنون زمان آن فرا رسیده تا به زادگاه عربی خود بازگردد".

ویژگی های ژئوپولیتیک جدید

به دنبال امارات متحده عربی، اکنون عربستان سعودی نیز به سمت سیاست همکاری با سوریه تغییر مسیر می دهد. ریاض کمی دیرتر از ابوظبی به دمشق نزدیک شد. پس از دیدارهای نیمه رسمی اولیه در اواخر ۲۰۱۹، گفته شده که در ماه مه ۲۰۲۱ رئیس کل وزارت اطلاعات سعودی GID، به منظور دیدار با همتای سوری خود از دمشق بازدید کرد. در مذاکرات آن ها بر سر کاهش تشنج بین دو کشور نیز بحث شد [۱۱]. در جون ۲۰۲۱ از زبان یکی از مخالفان سوری دولت که ارتباط نزدیکی با GID دارد این پیش بینی نقل شده که در ریاض "زمانه عوض شده، و منطقه در حال گذار به سوی یک آینده جدید همراه با ویژگی های ژئوپولیتیک جدید است". از طرف دیگر، وزارت خارجه سوریه تصور می کند که ریاض خواهان کاهش تشنج با تهران است که از این طریق تشنج با دمشق نیز کاهش می یابد، این امر به نوبه خود این سیگنال را مخابره می کند که ریاض دیگر به دنبال سرنگونی دولت سوریه تحت حمایت ایران نیست [۱۲]. در آن زمان، عربستان سعودی در واقع به منظور حل و فصل اختلافات خود با ایران، مذاکراتی را با رقیب دیرینه اش، به میانجی گری عراق و عمان انجام داد. پس از آن که این مذاکرات در بهار ۲۰۲۲ بی نتیجه ماند، چین به عنوان میانجی وارد عمل شد.

پایان سلطه غرب

جمهوری خلق چین در ۱۰ مارچ موفق شد میانجی توافق عربستان سعودی و ایران شود تا روابط دیپلماتیک خود را بازسازی کنند و همکاری های گسترده تری را از جمله تقویت روابط اقتصادی را آغاز کنند [۱۳]. در اوایل همین هفته اعلام شد که وزرای خارجه دو کشور بزودی -قبل از ماه رمضان- در ۲۱ اپریل همدیگر را ملاقات خواهند کرد [۱۴]. مضاف بر این، عربستان سعودی و سوریه اکنون در حال بازگشایی سفارت خانه های خود و راه اندازی مجدد خدمات کنسولی خود هستند. این امر احتمالاً بلافاصله پس از پایان ماه رمضان انجام شود [۱۵]. بیجینگ از تمایلات کشورهای خاورمیانه به از سرگیری روابط خود با یکدیگر ابراز خرسندی کرده است. همه این اتفاقات در نهایت به یمن میانجی گری چین واقع می شوند، و به نوبه خود نوید دهنده دوران جدیدی در منطقه هستند- دورانی که در آن سلطه غرب رو به زوال است، این در حالی است که ۱۰ سال پیش کماکان تلاش می کردند تا رژیم چنج را تحمیل کنند- که البته بهره ای در بر نداشت.

جرمن فارین پالیسی

۳۰ مارچ ۲۰۲۳

<https://www.german-foreign-policy.com/en/news/detail/9208>

More on the subject: The End of US Domination at the Persian Gulf (III)

[1] Syrische Armee feuert nach Jordanien. zeit.de 11.08.2012.

[2] See also The Day After and The Day After (IV).

[3] See also Im Rebellengebiet.

[4] Deutsches Spionageschiff kreuzt vor Syrien. www.bild.de 19.08.2012.

[5] See also dazu Aleppo, Mossul und die Hegemonie and Keine Ordnungsmacht.

[6] See also. Die „Türkisierung“ Nordsyriens and Die Invasionsmacht als Partner.

[7] Lolita C. Baldor: A look at the US military mission in Syria and its dangers. apnews.com 24.03.2023.

[8] See also Scorched Earth Policy

[9] Assad: Syria's leader makes historic visit to UAE. bbc.co.uk 19.03.2022.

[10] Präsident der Vereinigten Arabischen Emirate fordert Ende der Isolation Syriens. spiegel.de 20.03.2023.

[11], [12] Matthew Ayton: 'Times have changed': Saudi Arabia-Syria in rapprochement talks. aljazeera.com 08.06.2021.

[13] See also The End of US Domination at the Persian Gulf (III)

[14] Saudi, Iran foreign ministers to meet during Ramadan. aljazeera.com 27.03.2023.

[15] Saudi Arabia and Syria 'in talks to restore ties'. aljazeera.com 24.03.2023.